

COLA
COLLEGE OF LOCAL ADMINISTRATION, KHON KAEN UNIVERSITY

บทความฉบับเต็ม

งานประชุมวิชาการระดับชาติ
ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ

ภายใต้ ประเทศไทย 4.0

The 4th National Conference on Public Affairs Management

"Public Affairs Management Under Thailand 4.0"

ณ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4 สิงหาคม 2560

<https://conference.kku.ac.th/cola/conference/r/pm2017>

โทรศัพท์ 0-4320-3124 โทรสาร 0-4320-3875 E-mail: cola.conference@gmail.com

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4

ตามที่วิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีนโยบายในการนำผลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระระดับบัณฑิตศึกษา และผลงานทางวิชาการ ออกเผยแพร่สู่ชุมชนและสังคม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงภายใต้การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) นั้น

เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ในวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปักธงห้องถีน มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงแต่งตั้งให้บุคคลที่มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและคัดเลือกบทความในการประชุมวิชาการระดับชาติดังกล่าว ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พีระศิริชัย คำนวนศิลป์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนี แวน Roth
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะพล ศรีฤทธา
6. รองศาสตราจารย์ เวียงรัฐ เนติโพธิ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ พิทักษานุรัตน์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิศรา ก้านจักร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ แก้วหวานนาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชูสุข
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศักดิ์สุริยา ไตรยราช
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สันธิธรรมนิยม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัตถาวร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชญาณ์ นักฟ้อน
16. ดร.สุริภรณ์ ลักษณ์เจริญ
17. ดร.ประเทือง ม่วงอ่อน
18. ดร.วิษณุ ลุมิตรสารค
19. ดร.กฤษวรรณ์ โลหวัชรินทร์
20. ดร.นคร เสรีรักษ์
21. ดร.อนุชา โสมาบุตร
22. ดร.ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์
23. ดร.ณรุจน์ วงศินปิยมงคล
24. ดร.พัฒนพงษ์ โตภาวดี
25. อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์
26. อาจารย์ศิริศักดิ์ เหล่าจันขาม
27. อาจารย์อธิราชภัส พeyerขุนทด

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาและคัดเลือกบทความในด้านต่างๆ สำหรับการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได้ ๆ ที่เกี่ยวกับการพิจารณาบทความในการจัดประชุมวิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและเชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

**คณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4
 (The 4th National Conference on Public Affairs Management)**

“การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0)

เพื่อให้การดำเนินงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านการบริหารกิจการสาธารณะ ครั้งที่ 4 (The 4th National Conference on Public Affairs Management) “การบริหารกิจการสาธารณะภายใต้ประเทศไทย 4.0” (Public Affairs Management Under Thailand 4.0) ระหว่างวันที่ 4 สิงหาคม 2560 โดยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ 15(3) แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557 จึงแต่งตั้งบุคคลที่มีรายชื่อต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการระดับชาติตั้งกล่าว ประกอบด้วย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอำนวยการ	ผู้อธิการ	ผู้อธิการและประธานกรรมการ	ผู้อธิการและประธานผู้แทนภาค	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ	ผู้อธิการและหัวหน้าส่วนราชการ
1	รศ.ดร.พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์	✓						
2	รศ.ดร.ศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ	✓	✓	✓				✓
3	อาจารย์สุรเดช ทวีแสงสกุลไทย	✓						✓
4	ดร.กฤษวรรณ โลห์วัชรินทร์	* * *		✓	✓			
5	รศ.ดร.เพ็ญณี แวน Roth		✓					
6	อาจารย์ณรินทร์ เจริญทรัพยานันท์		✓			✓		
7	อาจารย์ณรงค์เดช มหาศิริกุล	✓	✓					✓
8	ดร.พัฒนพงษ์ โตภากรณ์	✓	✓					
9	อาจารย์ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	✓	✓					✓
10	ผศ.ดร.ศิริวัช ศรีโภคางกุล		✓					
11	ดร.วิชณุ สุเมตรสารค์		✓					
12	อาจารย์ ศิริศักดิ์ เหล่าจันทร์		✓			✓		
13	อาจารย์ อจิรภัสส์ เพียรบุนทด		✓					
14	นายเฉลิมพงษ์ พงษ์ประชา		*			✓		
15	นางสุวารดี แก้วคำแสน			✓	*	✓	✓	✓

หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ   ✓ = กรรมการ   * = กรรมการและเลขานุการ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ที่ปรึกษาและผู้ช่วยอธิการบดี	ฝ่ายเลขานุการและประธานงาน	ฝ่ายวิชาการ	ฝ่ายติดต่องรับ พัสดุ การ แผลงประชาสัมพันธ์	ฝ่ายสังคมทั่วไปยุทธศาสตร์และประเมินผล	ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา	ฝ่ายเอกสารสถานที่และยานพาหนะ	ฝ่ายมหาวิทยาลัยและสวัสดิการ
16	นางสาวจิตราลักษดา แสนตา		✓	✓	✓				✓
17	นางสาวภากรณ์ เรืองวิชา		✓	✓	*				
18	นางสาวดวงฤทิ แก้ววิศิษฐ์		✓		✓				
19	นางสาวพรพลอย หาวิชิต			✓					
20	นายอุเทน บัวแสง			✓		*			
21	นางสาวเกวรี แสงสว่าง			✓	✓				
22	นางสาวนิตยา วิชาชัย				✓				
23	นางนันทนा สุทธิประภา				✓			*	
24	นางสาวภัคจิรา แสนใจ				✓	✓			
25	นางสาวณัตยา สีหานาม					✓			
26	นางนวลจันทร์ งามธุระ						✓		✓
27	นายพิพัฒน์ นาคากีรติภัทร์					✓	✓	✓	
28	นางปวีณา สุวรรณไตรรย์					*			
29	นายพีชานนท์ ธนาด						✓	✓	
30	นายณัฐพงษ์ วัฒนบูตร						*		
31	นายพิสิทธิ์ ทำวะปี					✓	*		
32	นายทวี เลเพล						✓	✓	
33	นายวัชระ สิทธิ					✓		✓	
34	นายกلاح คงกลาง							✓	
35	นายวรรสาท์ นิมภก่น						✓	✓	
36	ทีมงานแม่บ้านวิทยาลัยฯ							✓	✓

 หมายเหตุ: = ประธานกรรมการ

 = กรรมการ

* = กรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานจัดการประชุมวิชาการ ระดับชาติในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และให้คณะกรรมการ มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสั่งการได ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการประชุม วิชาการดังกล่าว เพื่อเป็นเกียรติและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยฯ ต่อไป

รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของกลุ่มผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Patterns and Elder Tourist Behavior for Pilgrimage Tourism in Muang District,
Prachuap Khiri Khan Province.

สิรินยา อุดมคงวิรัตน์ * พิทักษ์ ศิริวงศ์ **

*นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิราภรณ์ วงศ์วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์แบบเชิงลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูล หลักจำนวน 8 คน เพื่อศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของกลุ่มผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์มีพฤติกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญไปในทิศทางเดียวกัน คือท่องเที่ยวตามสถานที่ทางศาสนาที่สำคัญภายในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์หรือสถานที่ทางศาสนาที่อยู่ใกล้ที่อยู่อาศัย เพราะประหยัดเวลาในการเดินทางและค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นและมีการเดินทางเป็นครอบครัวมากกว่าเดินทางคนเดียว อีกทั้ง ภายในเขตอำเภอเมืองประจำบ้านคีรีขันธ์ยังมีสถานที่ทางศาสนาที่สำคัญเป็นจำนวนมากจึงเหมาะสมและตรงต่อความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของกลุ่มผู้สูงอายุ

Abstract

The purpose of this research is study Patterns and Elder Tourist Behavior for Pilgrimage Tourism in Muang District, Prachuap Khiri Khan Province. From an interview elder group who live in Muang District, Prachuap Khiri Khan Province. This research have 8 interviewees, we had studied of patterns and behavior for pilgrimage tourism in elder group and the result reveals that elder people in Muang District, Prachuap Khiri Khan Province have behavior for pilgrimage in the same way. They have tourism important places of religious in Muang District or near residential area because they can save time for travel and expenses are unnecessary. They usually travel with family more than travel alone. In Muang District, Prachuap Khiri Khan Province have many important places of religious it is suitable for elder group for Pilgrimage tourism.

คำสำคัญ : พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ ผู้สูงอายุ

Keyword : Pilgrimage tourism, Behavior, Elder person

บทนำ

ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยจากข้อมูลของ United Nations World Population Ageing พบว่า หลังจากปี 2552 ประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งได้แก่ เด็กและผู้สูงอายุ จะมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน และในปี 2560 จะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ประชากรเด็กน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรสูงอายุของไทย เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) คือ สังคมที่มีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ขึ้นไป หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 7 ขึ้นไป (มนติ สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ, 2556)

สถานการณ์ผู้สูงอายุปัจจุบันสามารถอธิบายได้โดยแนวคิดของ พ.ญ.ลัดดา ดำรงการเลิศ ว่า ประเทศไทยใช้ “แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ 20 ปี (2545-2564) มาแล้ว 13 ปี แต่แผนดังกล่าวไม่ทันต่อ ความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรไปสู่วัยผู้สูงอายุ เพราะ “ไทยใช้เวลาเพียง 20 ปี ที่ผู้สูงอายุเพิ่มจาก 10% ในปี 2543 เป็น 20% ในปี 2564 เทียบกับประเทศไทยอื่น การเพิ่มสัดส่วน 10% เป็น 20% ต้องใช้เวลาถึง 80 ปี” (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ 2559 : ปีที่ 35) ทำให้ปัจจุบันไทยมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากแต่กลุ่มคนวัยทำงานกลับมีน้อยลง เพราะผู้คนปัจจุบันมักไม่สนใจเรื่องประชากรทำให้หน่วยงานที่ดูแลผู้สูงอายุขาดแคลน

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คุ้มค่า เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก พักนานาไปจ่ายสูง มีความสามารถในการซื้อบริการในราคากลาง เนื่องจากมีเงินเก็บจากการทำงานหนักมาทั้งชีวิต จึงมีศักยภาพสูงในการบริโภค ขณะเดียวกันคำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย ความมั่นใจด้านบริการ ใส่ใจดูแลสุขภาพที่ดี เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและสุขภาพ อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีต้องกังวลต่อค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิต จึงมีความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้าและบริการต่างๆ มากยิ่งขึ้น และเนื่องจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้ห้องจำกัดในการเดินทางมากกว่าัยหุ่นสาว ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรองรับตลาดกลุ่มนี้จึงต้องมีการศึกษาในรายละเอียดค่อนข้างมาก และควรมีการเตรียมการที่ดี (จิราวดี รัตน์พิพูลย์ชัย, 2557)

ชีวิตของผู้สูงอายุในสังคมไทย มีความผู้พันใจลึกซึ้งกับพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีภูมิปัญญาและแนวทางในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรารณ พุล สวัสดิ์, 2557) เนื่องด้วย ความใกล้ชิดกับพุทธศาสนาในอดีตทำให้ผู้สูงอายุชอบเข้าวัดทำบุญทำทาน เพราะเชื่อในปากรณ์มา กว่าค่านรุ่นปู่จุบัน ทำให้การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญนั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆกับกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อที่จะได้ตอบสนองต่อความต้องการของคนกลุ่มนี้

เขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็น พิพิธภัณฑ์เมืองประจวบคีรีขันธ์ อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้าฯ หัวกอก ที่มีทั้งพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ หอดูดาว และสวนผึ้งเลือด แต่หากมองโดยภาพรวมแล้วยังไม่มีที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้มาท่องเที่ยว เมืองประจวบคีรีขันธ์ โดยรอบ มีสถานที่ทางศาสนาจำนวนมาก ผู้วัยชี้จึงเห็นว่าเหมาะสมแก่การศึกษาในเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อสร้างบุญของผู้สูงอายุ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองประจำวิชีรชัยน์ จังหวัดประจำวิชีรชัยน์เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ อำเภอเมืองประจำวิชีรชัยน์ จังหวัดประจำวิชีรชัยน์ ที่ปัจจุบันกำลังพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำวันคึรีขันธ์
  - เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำวันคึรีขันธ์
  - เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำวันคึรีขันธ์

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมือง ประจำปีคี่ขั้นร จังหวัดประจำปีคี่ขั้นร”

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวและแนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิจัยระหว่างเดือน มกราคม ถึง พฤษภาคม 2560
3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองประจำปีคี่ขั้นร จังหวัดประจำปีคี่ขั้นร จำนวน 8 ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีคี่ขั้นร
2. ทราบถึงพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีคี่ขั้นร
3. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีคี่ขั้นร
4. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ตลอดจน กิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญให้มีคุณภาพ
5. เพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญในเขตอำเภอเมืองประจำปีคี่ขั้นร และจังหวัดประจำปีคี่ขั้นร

แนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ทฤษฎีการสูงอายุ จากการศึกษาศาสตร์ทางการสูงอายุทำให้เข้าใจได้ว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงในร่างกาย ของ คนเรามีอยู่ 2 ระยะ คือระยะแรกเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 40 ปีซึ่งมี ลักษณะเป็นไปในทางเจริญออก งาน (Growth) เมื่อพ้นวัยผู้ใหญ่แล้วจะเข้าสู่ระยะที่ 2 (หลังอายุ 40 ปี ขึ้นไป) ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เสื่อมโทรม และไม่ปราภภคความเจริญของกาม (degenerative change) (pronom โอทกานนท์, 2537: 9 – 18, ศรีเรือน แก้วกังวลด, 2538: 603 – 608, สมจิต หนุ่มเริงฤกุล, 2539:227)

ทฤษฎีของอีริกสัน (Erickson's Epigenetic Theory) หรือทฤษฎี Psychosocial Developmental Stage ของอีริกสัน อธิบายถึงการพัฒนาของคนซึ่งแบ่งได้เป็น 8 ระยะ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยสูงอายุได้แก่ (Eliopoulos, 1995: 18)

- 1) ขั้นความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust vs. Mistrust) วัยการถึงอายุ 18 เดือน
- 2) ขั้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระกับความสัมภัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomy vs. Shame and Doubt) อายุระหว่าง 2 - 3 ปี
- 3) ขั้นการเป็นผู้คิดริเริ่มกับการรู้สึกผิด (Initiative vs. Guilt) อายุระหว่าง 3 - 5 ปี
- 4) ขั้นความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ กับความรู้สึกด้อย (Industry vs. Inferiority) อายุระหว่าง 6-12 ปี
- 5) ขั้นอัตภาพหรือการรู้จักว่าตนเองเป็นเอกลักษณ์กับการไม่รู้จักตนเองหรือสับสนในบทบาทสังคม (Ego Identity vs. Role Confusion) อายุช่วง 12 - 18 ปี
- 6) ขั้นความใกล้ชิดผูกพันกับความอ้างว้างตัวตนเดียว (Intimacy and solidarity vs. Isolation) อายุช่วง 20 - 40 ปี
- 7) ขั้นความเป็นห่วงหุนหลังกับความคิดถึงแต่ต้นเอง (Generativity vs. Self absorption) อายุช่วง 40 - 50 ปี
- 8) ขั้นความพอใจในตนเองกับความสัมภัยและความไม่พอใจในตนเอง (Ego Integrity vs. despair) อายุ 60 ปีขึ้นไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

สหพันธ์องค์กรการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่มีเงื่อนไขตามหลักสากลตั้งต่อไปนี้คือ (Goeldner & Ritchie, 2006)

- 1) ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
  - 2) ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
  - 3) ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือ หารายได้ในการเดินทาง

Pike Steven (2008) กล่าวถึงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็น การผสมผสานระหว่าง พลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ประสบการณ์และการนำ เสนอทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้อื่นๆ แก่ผู้บริโภค สิ่งสำคัญ คือแหล่ง ท่องเที่ยวเป็นสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมา เยี่ยมชมหรือพักอาศัย ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดโปรแกรมท่องเที่ยว (Available package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การให้บริการของแหล่ง ท่องเที่ยว(Ancillary Service)

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ เหตุการณ์ศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
กลุ่มประชาคมเกย์ยน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการท่องเที่ยว
ค่าใช้จ่ายในสถานที่ท่องเที่ยว 401-700 บาท ผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยคือเพื่อน ผู้ที่ตัดสินใจในการท่องเที่ยวคือตัวเอง มา
ท่องเที่ยวครั้งแรก ช่วงวันที่ เดินทางมาท่องเที่ยวคือวันเสาร์/วันอาทิตย์ มาท่องเที่ยว 3-4 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว
1 ชั่วโมง แหล่งข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่จากเพื่อน/ครอบครัว วัดดุประสกเพื่อเที่ยวตามเทศบาลประจำปี และจะไม่กลับมา
ท่องเที่ยวซ้ำใน 6 เดือน 2) ระดับส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมเกย์ยน จังหวัดกาญจนบุรี
ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และภูมิลำเนาปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวซ้ำ คือ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและด้าน
สภาพแวดล้อม 5) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมเกย์ยน จังหวัด
กาญจนบุรี ประกอบด้วย การพัฒนากิจกรรมทางศาสนาที่มีอัตลักษณ์ การกำหนดราคาที่ชัดเจนและเป็นธรรม การพัฒนา
เส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการประชาสัมพันธ์เชิงรุก การพัฒนาศักยภาพด้านการ
ท่องเที่ยว การจัดปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยว และการร่วมพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและของที่ระลึก

กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาเรื่อง วัดและศาสสนสถานในมิติการท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบร่วม 1. มนุษย์ของพระภิกษุที่มีต่อการท่องเที่ยวภายในวัด คือ พระภิกษุด้วยการให้ข้ามาปฏิบัติธรรมเป็นหลัก และ พักผ่อนหย่อนใจเป็นเรื่องรอง 2. ความคาดหวังของพระภิกษุที่มีต่อนักท่องเที่ยวอย่างให้นักท่องเที่ยวมาปฏิบัติธรรม โดยให้ปฏิบัติตามครูบาอาจารย์ 3. ความคาดหวังของพระภิกษุที่มีต่อชุมชนและ ชาวบ้านอย่างให้ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือวัด อย่างให้ปฏิบัติตามข้อวัตร อย่างให้มามาทำบุญตามประเพณี อย่างให้สนับสนุนกิจกรรมของวัด มุ่งมองของนักท่องเที่ยวที่มี ต่อการท่องเที่ยวภายในวัด มี 2 แนวคิด แนวคิดที่ 1 เห็นด้วย แนวคิดที่ 2 ไม่เห็นด้วย เพราะวัดควรเป็นที่ประกอบศาสนาและศาสนาพื้นเมือง ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อวัด วัดควรเป็นแหล่งเรียนรู้ หลักธรรม คำสอนของศาสนา อย่างสนับสนุนธรรม โดยเฉพาะเรื่องการบูรณะ การทำสามัคติ การภาวนा ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อชุมชนและชาวบ้าน ชุมชนควรให้ความร่วมมือสอดคล้องกับความต้องการท่องเที่ยว มนุษย์ของชุมชนและชาวบ้านเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในวัด ชุมชนเห็นด้วยกับการ ท่องเที่ยวแนบทุช และท่องเที่ยวเชิงพักผ่อนหย่อนใจความคาดหวังของชุมชนและชาวบ้านที่มีต่อวัด วัดควรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ศาสนา ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรมท้องถิ่น ของทั้งผู้ใหญ่และเยาวชน ความคาดหวังของชุมชนและชาวบ้าน ที่มีต่อนักท่องเที่ยว อย่างให้นักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายของวัด และช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ข้อเสนอแนะในการวิจัย ควร เปิดโอกาสให้ผู้นำและคนใน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการ ควรจัดหาสิ่งของพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อจัดแสดง พิพิธภัณฑ์ วัฒนธรรมและศาสสน ควรจัดแบ่งเขตบริเวณท่องเที่ยวและร้านค้าให้เป็น ระบบที่เชื่อมโยงกัน ควรมีการสร้างสื่อต่างๆในการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายยิ่งขึ้น โดยการ จัดทำวีดีโอด้วยชุมชนประวัติศาสตร์ที่ท่องเที่ยว คู่มือการเดินทางท่องเที่ยว ความมั่นคงทางเศรษฐกิจพัฒนาสถานที่ และอธิบายประวัติความเป็นมา ประโยชน์ ความสำคัญของ สถานที่ ความท้องถิ่น ให้พระสนับสนุนธรรมด้วยภาษาจีนฯ เช้าใจได้ไม่ยาก

วิธีการดำเนินวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อแสวงบุญของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีปรากម្ពរវិទ្យา (Phenomenology study) ในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนามและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยคือ กลุ่มผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ ที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวจำนวน 8 ราย และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์

กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษารังนี้คือ กลุ่มบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปจำนวน 8 ราย และอาศัยอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ โดยใช้การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะจง เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องการทำบุญมากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มผู้สูงอายุในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์แบบเขิงลึก (In-depth interview) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ และมีการเตรียมพร้อมในประเด็นคำถาม เพื่อสะท้อนใน การจัดเก็บข้อมูล แนวคำถามที่ผู้วิจัยถาม คือ เรื่องพฤติกรรม รูปแบบ และ ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ ซึ่งเป็น แนวคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบคำถามได้อย่างละเอียดเท่าที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการ
2. เครื่องบันทึกเสียง เพื่อบันทึกรายละเอียดจากการสนทนากับผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ โดยสามารถนำมาเปิดฟังเพื่อทบทวนการสัมภาษณ์ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผู้วิจัย โดยตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยเป็นผู้ตัดสินใจในการเก็บข้อมูล บันทึกผล และใช้จารณญาณในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบ สามเหลี่ยม (Data Triangulation) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้มาบัน្តอยู่ด้วยหรือไม่ โดยตรวจสอบข้อมูลจากสามแหล่งที่มา ได้แก่ 1. การตรวจสอบด้านข้อมูลในเรื่อง เวลา สถานที่ และ บุคคล 2. การตรวจสอบด้านผู้วิจัยโดยตรวจสอบข้อมูลที่แตกต่างกัน 3. การตรวจสอบด้านทฤษฎีและแนวคิดที่ผ่านการตีความแตกต่างกัน

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ จังหวัดประจำบคีรีขันธ์ โดยผลการศึกษาวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุ
วิธีวิจัยของผู้ที่อาศัยในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่มีสถานที่ทางพุทธศาสนาอยู่เป็นจำนวนมากไม่ว่าจะ เป็น วัดเก่าหลัก วัดคลองวาฬ วัดหนองพังพวย วัดเขาช่องกรุงชัย และสถานที่ที่ผู้คนนิยมไปสักการบูชา เช่น ศาลเจ้าพ่อเขา ล้อมมาก ศาลหลักเมืองประจำบคีรีขันธ์ เป็นต้น และเมื่อไหร่ก็อ้วนพิเศษทุกคนนิยมเข้าวัดทำบุญกันเป็นปกติ และ มี เรื่องเล่าทางภพถ่ายทอดกันมาตั้งแต่อดีต ทำให้เป็นการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ควบคู่กันไป จากการได้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วน ใหญ่กล่าวว่าเมื่อเข้าทุกที่จะหรือไม่เวลาว่าง เขา尼ยมไปที่วัดเพื่อเป็นสักการที่ทำให้ทุกคนรู้สึกสบายใจที่ได้ทำบุญทำทาน บาง วัดมีการจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวได้ให้อาหารปลาและหากเป็นวันสำคัญหรือวันพิเศษต่าง ๆ ทางวัดได้มีการจัดงานเพื่อให้ ชาวบ้านเข้ามาร่วมงานและทำบุญ เช่น งานทอดผ้าป่า งานปิดทองฝังศุภนิมิต งานตักบาตรเทโว หรือการท่องเรียนได้ติดต่อ ทางวัดเพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนใกล้เคียง มาร่วมฟังธรรม หรือ เข้าค่ายพุทธบูตรเป็นต้น
2. พฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบคีรีขันธ์

2.1 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีครึ่งปีนั้น คือ การทำบุญอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับคนในครอบครัวที่เสียชีวิต การทำบุญสะอาดเคราะห์ การทำบุญแก้ปีชง การทำบุญเพื่อขอพรให้มีหน้าที่การงานและชีวิตที่รุ่งเรือง นอกจากนี้ยังมีการทำบุญตามเทศกาลและวันสำคัญของไทย เช่น พระเพณีตักบาตรเทโว วันมาฆบูชา และ เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

พฤติกรรมการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแบบครอบครัว และส่วนน้อยเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวบุคคลกับกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน การเลือกใช้ยานพาหนะในการเดินทาง มีพุติกรรมในการเลือกยานพาหนะจากจำนวนคนของการไปท่องเที่ยวแต่ละครั้ง หากเดินทางไปเป็นครอบครัว จำเป็นต้องใช้รถยนต์ในการเดินทาง หากเดินทางเพียง 1 – 2 คน รถจักรยานยนต์เป็นตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด แต่หากสถานที่ท่องเที่ยวน้อยไปกลับต้องใช้เวลาเดินทางได้ส่วนหนึ่ง

2.3 ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ พบร่วมส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในช่วงวัน เสาร์ – อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ มากกว่าวัน จันทร์ – สุกร ด้วยเหตุผลที่ว่าวนัดังกล่าวทุกคนในครอบครัวสามารถอยู่ด้วยกันพร้อมหน้าพร้อมตา หากมีวันหยุดหลายวันลูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัดก็สามารถกลับบ้านที่อาศัยอยู่ที่บ้าน ทำให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาร่วมกับทุกคนในครอบครัวได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญเดือนละ 2 ครั้ง ช่วงเวลาในการเดินทางในช่วงเช้าของวันได้แก่ช่วง 8.30 น. – 10.30 น. โดยการเดินทางแต่ละครั้งใช้เวลา 5 – 30 นาทีขึ้นอยู่กับสถานที่ในการท่องเที่ยว

2.4 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีครึ่งปีนั้น จังหวัดประจำปีครึ่งปีนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนดังนี้

2.4.1 ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ในการเดินทางของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เดินทางโดยใช้ รถยนต์และรถจักรยานยนต์ เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากค่าทัวร์มันครั้งละ 50 – 100 บาทโดยประมาณ ด้วยสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละครั้งมีระยะเวลาเดินทางที่ต้องทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยซึ่งหากสถานที่อยู่ไกลต้องใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญนี้ได้

2.4.2 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ

ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่าในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่าย 500 -1000 บาทโดยประมาณ โดยค่าใช้จ่ายส่วนนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการทำบุญ เช่น การถวายสังฆทาน การทำบุญเลี้ยงพระเพล การซื้อห่อที่ดินถวายวัด หรือการซื้อสิ่งของเครื่องใช้จำพวก หลอดไฟ เทียนนานาวยวัด เป็นต้น

2.4.3 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ในส่วนของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นั้น เป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่ระลึกของวัดและอื่น ๆ เช่น การเข้าพระภัตต์ไปบูชา การทำบุญบริจาคค่าน้ำค่าไฟให้แก่วัด การทำบุญกับพระพุทธสรุปประจำวันเกิด การซื้ออาหารเลี้ยงปลาภายในวัด เป็นต้น โดยในส่วนนี้มีค่าใช้จ่ายครั้งละ 500 – 1500 บาทโดยประมาณ

3. ปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญ

3.1 ด้านรายได้

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่เกณฑ์รายได้จากบุตรหลานและจากตัวผู้สูงอายุที่เก็บไห้มือต่อนทำงาน และส่วนน้อยยังคงประกอบอาชีพรับจ้างต่าง ๆ เช่น รับจ้างขับรถจักรยานยนต์ รับจ้างทำความสะอาด รวมถึงมีอาชีพค้าขาย เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสลากรกินแบ่งรัชบาน ดังนั้นในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำปีครึ่งปีนั้น ผู้ที่มีรายได้น้อยสามารถท่องเที่ยวได้โดยไม่มีปัญหา ด้วยราคาที่ถูกและเป็นกันเองในสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งไม่มีค่าที่พัก เพราะส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวแบบวันเดียว และสถานที่อยู่ใกล้ที่พักอาศัยทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อย

3.2 ด้านสถานที่

สถานที่ในการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญที่ได้ศึกษาขึ้นดังอยู่ในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ซึ่งมีจำนวนมาก เช่น วัด เช่น วัดคลองวาฬ ศาลเจ้าพ่อเขาล้อมหมาก เป็นต้น และทุกแห่งดังอยู่ใกล้เขตอาศัยทำให้มีเสียเวลาในการเดินทาง และสะดวกต่อการไปยังสถานที่ต่อไป เพราะสามารถเดินทางไปไหนได้ไกลมาก ทำให้แต่ละสถานที่อยู่ใกล้และสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย เน茫สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางไปไหนได้ไกลมาก ทำให้มีเวลาอยู่กับครอบครัวได้นานขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ จากผลการศึกษาพบว่า เป็นการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญที่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ท่องเที่ยวภายในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ และเป็นการท่องเที่ยวร่วมกับครอบครัวหรือญาติ โดยวางแผนการท่องเที่ยวแบบ 1 วัน เพื่อให้สะดวกสบายในการท่องเที่ยว ประยัดด้วยเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่าการท่องเที่ยวต่างจังหวัด กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เลือกท่องเที่ยวภายในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์เป็นเพราะ ในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ สถานที่ท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก เช่น วัดเขาช่องกระจุ ศาลเจ้าพ่อเขาล้อมหมาก ศาลหลักเมืองประจำบุรีรัมย์ วัดคลองวาฬ และยังมีที่พักผ่อนหย่อนใจที่อยู่ใกล้สถานที่ดังกล่าวได้แก่ สวนสาธารณะกาฬหลัก สวนสาธารณะร่มรื่น สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เป็นต้น และสามารถท่องเที่ยวได้พร้อมหน้าพร้อมตาทันท่วงที่ในครอบครัวอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Pike Steven, 2008) ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ที่เห็นว่าผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญและสถานที่ท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ 1.สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว 2.สามารถเข้าถึงได้ 3.มีสิ่งดึงดูดใจ 4.มีสิ่งอำนวยความสะดวก 5.มีกิจกรรม และ 6.มีการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญเป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุ เพราะในอดีตการทำบุญมักจะเป็นตัวเลือกหลักๆ ที่ผู้คนในอดีตยึดถือไว้เพื่อให้ตนเองและครอบครัวด้วย ดังนั้นหากต้องการจะพาผู้สูงอายุในครอบครัวไปพักผ่อนนั้น ควรเริ่มจากการพาไปทำบุญทำงานเพื่อให้พำนักเรารู้สึกสบายใจก่อนที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวต่างๆ อีกทั้งปัจจัยส่วนบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญอย่างมาก ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญจึงแนะนำกับผู้สูงอายุทุกเพศทุกวัย แต่พบว่าการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ จังหวัดประจำบุรีรัมย์ เป็นการท่องเที่ยวแบบไม่拘งรายเท่าที่ควร ส่วนใหญ่มีความต้องการท่องเที่ยวที่ได้มักจะกลับไปท่องเที่ยวที่เดิมอีกในโอกาสต่อไป ดังนั้น

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดประจำบุรีรัมย์ เพื่อให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกในการตัดสินใจได้หลากหลายมากขึ้น

1.2 ควรมีหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว คอยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อเป็นการกระจายประชากรไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในสถานที่ท่องเที่ยวที่นิยมกันมากจนเกินไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองประจำบุรีรัมย์ จังหวัดประจำบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเดียว แต่ในการท่องเที่ยวมีหลากหลายประเภท เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงต่างๆ รวมถึงขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย ที่จะช่วยเพิ่มกลุ่มผู้สูงอายุ จึงควรทำการวิจัยเพิ่มในกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น กลุ่มวัยเรียน กลุ่มวัยทำงาน หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการท่องเที่ยวที่หลากหลายช่วงอายุหรือสัญชาติ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา คำดี. (2558). วัดและศาสตร์สถานในมิติการท่องเที่ยว.
จิราวดี รัตน์เพทุรย์ชัย. (2557). “ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ : โอกาสใหม่ไทย เติบโตรับ AEC”
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.itd.or.th/th/ตลาดนักท่องเที่ยวผู้สูง/> [15 พฤษภาคม 2560].
- ประธาน โอดากันน์. (2537). ความต้องการการพยาบาลของผู้สูงอายุในชุมชนและสถาน สงเคราะห์ผู้สูงอายุ.
รายงานวิจัย. คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณอิตา เหล่าวงศ์ศักดิ์. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคม
เกษยณ จังหวัดกาญจนบุรี.
พ.ญ.ลัดดา ดำรงการเลิศ. “ ระเบิดเวลา ‘สังคมผู้สูงอายุ’ กระทุบธุรกิจเป็น ‘วาระแห่งชาติ’,”
ฐานเศรษฐกิจ. 3 - 6 มกราคม พ.ศ. 2559.
- มูลนิธิสถาบันนิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ (2556) “รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556”.
- วรกรรณ พูลสวัสดิ์. (2557). “การดูแลผู้สูงอายุวิถีพุทธ” [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <https://www.gotoknow.org/posts/566127> (15 พฤษภาคม 2560).
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2538). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่6 .
- กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมจิต หนุเจริญกุล บรรณาธิการ. การพยาบาลทางอายุรศาสตร์(เล่ม 1). พิมพ์ครั้งที่12. กรุงเทพ : วี.เจ. พรินติ้ง, 2539.
- Charles R Goeldner, & J.R. Brent Ritchie. (2006). *Tourism principles, practices, philosophies* (10th ed.). Hoboken,N.J J. Wiley.
- Eliopoulos, C. *Manual of Gerontological Nursing*. St. Louis: Mosby Year Book, 1995.
- Pike, Steven D. (2008). *Destination Marketing : an integrated marketing communication approach*. Burlington. MA : Butterworth-Heinemann,